

Ympäristövaliokunta

Viite: Lausuntopyyntöne 10.10.2025 HE 135/2025 vp

HE 135/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion asuntorahastosta annetun lain kumoamisesta ja valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi

THL kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunto keskittyy valtion asuntorahaston lakkauttamisen vaikutuksiin väestön hyvinvoinnin ja asuntopolitiikan pitkäjänteisen toteuttamisen näkökulmista. Valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksuihin THL:llä ei ole lausuttavaa.

Valtion asuntorahaston lakkauttamisen vaikutukset kytkeytyvät olennaisesti muihin viimeaikaisiin muutoksiin. Erityisen merkittävä muutos on korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden alentaminen julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026–2029. Tämän myötä valtion tukema asuntotuotanto vähenee. Esityksessä mainitut perustelut rahaston lopettamiselle eivät perustelee tätä alentamista. Pelkkä asuntorahaston lakkauttaminen olisi seuraamuksiltaan neutraalimpi, jos ei samanaikaisesti alennettaisi hyväksymisvaltuuksia.

Hallituksen esityksessä on otettu huomioon aiempi esitysluonnokseen antamamme lausunto arvioitaessa vaikutuksia kotitalouksiin. Esityksessä tuodaan nyt aiempaa selvemmin esiin, että esimerkiksi asumistukeen ja toimeentulotuesta korvattaviin asumismenoihin tehtyjen leikkausten yhteisvaikutukset asuntorahaston lakkauttamisen ja hyväksymisvaltuuden alentamisen kanssa lisäävät asumisen ja toimeentulon ongelmia pienituloisilla. Yhdessä nämä muutokset voivat johtaa toisaalta toimeentulo-ongelmien kasvuun, toisaalta pienituloisten asuinolojen heikkenemiseen ja voimakkaampaan keskittymiseen halvemman asumisen alueille.

Myös aiemman lausuntomme arvio asuntorahaston lakkauttamisen ja korkotukilainojen hyväksymisvaltuuden alentamisen vaikutusten kohdentumisesta etenkin niihin, jotka eivät ole kaikkein pienituloisimpia, mutta siinä määrin heikossa asemassa, että vapaarahoitteisessa asunnossa asuminen tulee hyvin kalliiksi suhteessa tuloihin, näkyy nyt lausunnon arvioissa vaikutuksista kotitalouksiin. Lisäksi erityisryhmien investointiavustusten vähenemisen myötä myös erityisryhmiin kuuluvien asumistilanne voi vaikeutua.

Edellä kuvattujen vaikutusten lisäksi valtion asuntorahaston lakkauttaminen voi vaikeuttaa pitkäjänteisen asuntopoliittikan toteuttamista, kuten esityksessä todetaan. Esimerkiksi taloudellisten laskusuhdanteiden aikana tapahtuva valtion tukema rakentaminen oletettavasti vaikeutuu. Mikäli asuntorahasto lakkautetaan, tulisi selvittää muita mahdollisuuksia asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi yksittäisistä talousarviovuosista riippumattomasti.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo